

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2014. Цей переклад було замовлено за підтримки Цільового фонду «Права людини» Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не є зобов'язальним для Суду. Для отримання додаткової інформації див. повне посилання на авторське право в кінці цього документу.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2014. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2014. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Інформаційний бюлетень практики Суду № 168

Листопад 2013

Содерман (Söderman) проти Швеції [ВП] – заява № 5786/08

Рішення від 12.11.2013 [Велика палата]

Стаття 8

Позитивні обов'язки

Пункт 1 статті 8

Повага до особистого життя

Відсутність чітких законодавчих положень, які встановлюють кримінальну відповідальність за дії з таємного фільмування голої дитини: *порушення*

Факти – У 2002 році, коли заявниці було 14 років, вона виявила, що її вітчим заховав відеокамеру в кошику для білизни у ванній кімнаті. Камера була спрямована на місце, де заявниця роздягалася перед тим, як прийняти душ. Вона віднесла камеру до своєї матері, яка спалила плівку до того, як її хтось побачив. Про інцидент було повідомлено в 2004 року, коли матір дізналася, що двоюрідна сестра заявниці також мала подібні інциденти з вітчимом. Проти вітчима було розпочато кримінальне переслідування і в 2006 році він був засуджений районним судом за сексуальне домагання за статтю 7 Глави 6 Кримінального кодексу в редакції, яка існувала на той момент. Проте його вирок був скасований в апеляції після того, як апеляційний суд вирішив, що його діяння не охоплювалося визначенням злочину сексуального домагання. Апеляційний суд далі вказав, що відповідні дії могли становити окремий злочин замаху на дитячу порнографію, але не розглянув це питання далі за відсутності відповідного обвинувачення. Верховний Суд відмовив в наданні дозволу на подальше оскарження.

У рішенні від 21 червня 2012 року Палата Суду вирішила, чотирма голосами проти трьох, що було відсутнє порушення статті 8 Конвенції (див. [Інформаційне повідомлення №153](#)).

Право – Стаття 8: Суд погодився з рішенням національного суду про те, що діяння вітчима становило порушення особистої недоторканності заявниці. Хоча відповідні дії не включали жодного фізичного насильства, розбещення чи контакту, вони вразили заявницю у край інтимних аспектах її особистого

життя. Були відсутні докази того, що національні органи влади не виконали свій обов'язок провести ефективне кримінальне переслідування. Тому перед Судом стояло питання, чи мала Швеція, за обставин цієї справи, адекватне законодавство для захисту заявниці від дій її вітчима у відповідності з обов'язками держави за статтею 8 Конвенції. Велика палата обрала відмінний підхід від того, який застосувала Палата, яка зазначила, що "лише значні недоліки в законодавстві та практиці і їх застосуванні становитимуть порушення позитивних обов'язків держави за статтею 8". Така перевірка на значні недоліки, хоча є зрозумілою у контексті розслідувань, не має виразної ролі при оцінці того, чи мала держава-відповідач *адекватне законодавство* у відповідності з її позитивними обов'язками за статтею 8 Конвенції, оскільки Суду слід вирішити питання, чи надавало законодавство прийнятний рівень захисту заявнику за відповідних обставин справи.

Стосовно можливості того, що діяння вітчима могло становити замах на дитячу порнографію за Кримінальним кодексом, Суд не був переконаний, що відповідне діяння охоплювалося цим злочином. Була відсутня інформація, що державний обвинувач розглядав можливість пред'явлення обвинувачення вітчиму у цьому злочині. Натомість, Уряд-відповідач навів низку причин, чому державний обвинувач міг прийняти рішення цього не робити; зокрема, це могли бути складнощі в наведенні достатніх доказів того, що йшлося про "порнографічні" зображення. На думку заявниці, навіть якби запис (який було знищений) все ще існував, він навряд чи вважався б порнографічним. Термін "порнографічне зображення" не був визначений у Кримінальному кодексі Швеції і підготовчі матеріали до положень про дитячу порнографію підкреслювали, що їх призначенням не було криміналізувати усі зображення голих дітей.

Стосовно положень щодо злочину сексуального домагання за Кримінальним кодексом, які встановлювали кримінальну відповідальність, зокрема, за виставлення на показ в образливий спосіб та непристойну поведінку словом або дією, апеляційний суд вирішив, що вітчим не міг бути притягнений до відповідальності за окремий акт фільмування заявниці без її згоди. За чинним на той момент шведським законодавством, для того, щоб мав місце злочин сексуального домагання, порушник повинен був мати умисел на те, щоб потерпілий довідався про це, або повинен був бути байдужим до ризику, що він довідається. Проте ця вимога не була виконана у справі заявниці. Вітчим був виправданий у злочині сексуального домагання не через брак доказів, але через те, що на той момент його діяння не могло становити сексуальне домагання. Положення щодо сексуального домагання, які існували на той момент, не могли юридично охопити діяння, про яке йдеться, і тому не захищали заявницю від відсутності поваги до її особистого життя.

Прогалини в захисті її прав не були виправлені жодними іншими положеннями кримінального законодавства, які існували на той момент. Насправді, відсутність положень, які охоплювали окремі акти таємного або без згоди фільмування чи фотографування, тривалий час була предметом занепокоєння у Швеції. Нове законодавство, яке було спрямовано на те, щоб охопити діяння як те, про яке йшлося у справі заявниці, було нещодавно схвалено і набуло чинності в 2013 році.

У цій справі застосування кримінального законодавства, на думку Суду, не було обов'язково єдиним способом для держави-відповідача виконати свої обов'язки за статтею 8. Стосовно цивільно-правових засобів захисту, виправдовуючи вітчима, апеляційний суд також відхилив цивільні вимоги заявниці щодо відшкодування шкоди. Згідно з Кодексом судової процедури, коли цивільна вимога долучалася до кримінального переслідування, рішення

суду з питання кримінальної відповідальності було обов'язковим для розгляду цивільних вимог. До того ж, були відсутні інші підстави, на які заявниця могла посилатися для заявлення своїх вимог щодо відшкодування. Нарешті, Суд не був переконаний, що шведські суди могли присудити компенсацію на підставі лише самого визнання порушення Конвенції.

У підсумку, Суд не вважав, що відповідне законодавство Швеції, яке існувало у відповідний період часу, забезпечувало захист права заявниці на повагу до її приватного життя у спосіб, що відповідав обов'язкам держави за статтею 8 Конвенції. Діяння її вітчима порушило її особисту недоторканність та обтяжувалося тим, що вона була неповнолітньою, що інцидент мав місце в неї вдома і що порушником була особа, якій вона мала право та очікування довіряти.

Висновок: порушення (шістнадцять голосів проти одного).

Стаття 41: 10 000 євро в частині нематеріальної шкоди.

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини

Цей стислий виклад, підготовлений канцелярією Суду, не є зобов'язальним для Суду.

Щоб перейти до інформаційних бюлетенів з практики Суду, натисніть [ТУТ](#)

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2014.

Офіційними мовами Європейського суду з прав людини є англійська та французька мови. Цей переклад було замовлено за підтримки Цільового фонду «Права людини» Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не є зобов'язальним для Суду; також Суд не несе жодної відповідальності за його якість. Його можна завантажити з бази рішень Європейського суду з прав людини HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) або з будь-яких інших баз даних, в яких Суд його також розмістив. Його можна відтворювати в некомерційних цілях за умови, що будуть зазначені повна назва справи та посилання на авторське право і Цільовий фонд «Права людини». Для використання будь-якої частини цього перекладу в комерційних цілях слід звертатися за наступною адресою: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2014.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2014.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int.